

ONKOLOJİK HASTALIKLARDA TANISAL YAKLAŞIM

DOI: 10.37609/akya.3747.c380

BÖLÜM 73

Murat Kaan DURGUT ¹

1. GİRİŞ

Onkolojik hastalıklar, teşhis ve tedavide son yıllarda önemli ilerlemeler kaydedilmesine rağmen hem insanlarda hem de hayvanlarda yüksek mortalite oranına sahip ciddi hastalık gruplarından biridir. Kanser, insanlarda en sık görülen ikinci ölüm nedeni olurken, kediler ve köpeklerde ise birinci ölüm nedeni olarak değerlendirilmektedir. Kanser hücreleri, normal hücrelerden farklı olarak kontrolsüz bir şekilde çoğalır, hücre döngüsünün kontrol noktalarını aşar ve programlanmış hücre ölümüne (apoptozis) direnç gösterir. Yüksek telomeraz enzim aktivitesine sahip olmaları nedeniyle sınırsız çoğalma kapasitesine sahiptirler. Ayrıca, büyümek için anjiyogenezi teşvik ederek yeni kan damarları oluşturur ve bu sayede invazyon ve metastaz yeteneği kazanırlar. Bu özellikler, kanserin agresif doğasını ve organizmaya nasıl zarar verdiğini açıklamaktadır.

Kanser teşhisi, görüntüleme yöntemleri ve farklı metotlarla alınan örneklerin incelenmesiyle konulur. Bu metotlar arasında cerrahi biyopsi, kalın iğne biyopsisi, aspirasyon biyopsisi, venipunktur, plevral efüzyon veya asites sıvısı örnekleme, doku yüzeylerinden kazıntı alınması, idrar ve salya ile dökülen hücrelerin toplanması yer alır.

Hücre morfolojisinin değerlendirilmesine dayanan geleneksel histopatoloji, uzun yıllar boyunca kanser tanısında standart yöntem olarak kullanılmıştır. Ancak, kütle spektrometrisi, mikroarray ve otomatik DNA dizileme gibi ileri teknolojilerin yaygınlaşması, kanser teşhisi ve tedavisinde yeni ufuklar açarak tanisal doğruluğu ve tedavi planlamasını önemli ölçüde geliştirmiştir.

2. KLİNİK DEĞERLENDİRME

Kanserin klinik semptomları, tümörün türüne ve farklı organlardaki yerleşimine bağlı olarak değişkenlik gösterir. Kilo kaybı, ateş, nöbet, iştahsızlık, ishal, deri döküntüsü ve tüy dökülmesi gibi spesifik olmayan semptomlar, klinisyenlerin anamnez ve klinik bulguları dikkatlice değerlendirmesini ve her zaman şüpheli bir yaklaşım benimsemesini gerektirir. Bazı kanser türleri, uzak doku ve organlarda tümörün dolaylı etkileriyle ortaya çıkan klinik belirtiler gösterebilir ve bu durum paraneoplastik sendrom olarak adlandırılır.

Organ tutulumuna bağlı olarak bazı tümörler daha spesifik semptomlar gösterebilir. Mide, ince bağırsak, kalın bağırsak veya kolon tümörleri, gastrointestinal obstrüksiyona sebep olabilir ishal, kusma ve zaman zaman kanama görülebilir.

¹ Dr., Selçuk Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları AD., mkaan.durgut@selcuk.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4582-8536

Veteriner hekimlik alanındaki araştırmalar ve teknolojiye ilerlemeler, bu tür moleküler testlerin gelecekte daha erişilebilir ve yaygın hale gelmesini sağlayarak klinik uygulamalardaki önemini artıracaktır.

7. SONUÇ

Veteriner onkolojide başarılı bir tanısıl yaklaşım, kanserin erken evrede tespit edilmesi, doğru tanının konulması ve etkili bir tedavi stratejisinin belirlenmesi açısından kritik öneme sahiptir. Klinik değerlendirme, görüntüleme teknikleri, sitolojik incelemeler ve biyobelirteç analizleri gibi yöntemlerin birlikte kullanılması, tanının doğruluk ve hassasiyetini artırarak daha etkili bir teşhis süreci sağlar.

KAYNAKLAR

1. Aupperle-Lellbach H, Kehl A, de Brot S, van der Weyden L. Clinical use of molecular biomarkers in canine and feline oncology: Current and future. *Veterinary Sciences*. 2024;11(5):199.
2. Ayele L, Mohammed C, Yimer L. Review on diagnostic cytology: Techniques and applications in veterinary medicine. *Journal of Veterinary Science and Technology*. 2017;8(408):2.
3. Campos LC, Lavalle GE, Estrela-Lima A. CA15.3, CEA and LDH in dogs with malignant mammary tumors. *Journal of Veterinary Internal Medicine*. 2012;26(6):1383-1388.
4. Colombe P, Béguin J, Bencheikroun G, Le Roux D. Blood biomarkers for canine cancer, from human to veterinary oncology. *Veterinary and Comparative Oncology*. 2022;20(4):767-777. doi:10.1111/vco.12848.
5. Dobson JM, Scase TJ. Advances in the diagnosis and management of cutaneous mast cell tumours in dogs. *Journal of Small Animal Practice*. 2007;48(8):424-431.
6. Eberle N, Fork M, Von Babo V, Nolte I, Simon D. Comparison of examination of thoracic radiographs and thoracic computed tomography in dogs with appendicular osteosarcoma. *Veterinary and Comparative Oncology*. 2011;9(2):131-140.
7. Holdsworth A, Bradley K, Birch S, Browne WJ, Barbet V. Elastography of the normal canine liver, spleen and kidneys. *Veterinary Radiology and Ultrasound*. 2014;55(6):620-627.
8. Lv J, Zhou Z, Wang J, et al. Prognostic value of lactate dehydrogenase expression in different cancers: a meta-analysis. *American Journal of the Medical Sciences*. 2019;358(6):412-421.
9. Monti P, Cian F. Diagnostic cytology. In: *BSAVA Manual of Canine and Feline Clinical Pathology*. BSAVA Library; 2016. p. 398-434.
10. Oblak ML, Boston SE, Woods JP, Nykamp S. Comparison of concurrent imaging modalities for staging of dogs with appendicular primary bone tumours. *Veterinary and Comparative Oncology*. 2015;13(1):28-39.
11. Pazdzior-Czapula K, Mikiewicz M, Gesek M, Zwolinski C, Otrocka-Domagala I. Diagnostic immunohistochemistry for canine cutaneous round cell tumours—retrospective analysis of 60 cases. *Folia Histochemica et Cytobiologica*. 2019;57(3):146-154.
12. Peterson ME, Broome MR. Thyroid scintigraphy findings in 2096 cats with hyperthyroidism. *Veterinary Radiology and Ultrasound*. 2015;56(1):84-95.
13. Robbena JH, Pollak YW, Kirpensteijn J, Boroffka SA, van den Ingh TS, Teske E, Voorhout G. Comparison of ultrasonography, computed tomography, and single photon emission computed tomography for the detection and localization of canine insulinoma. *Journal of Veterinary Internal Medicine*. 2005;19(1):15-22.
14. Sarhadi VK, Armengol G. Molecular biomarkers in cancer. *Biomolecules*. 2022;12(8):1021.
15. Taeymans O, Penninck D. Contrast enhanced sonographic assessment of feeding vessels as a discriminator between malignant vs. benign focal splenic lesions. *Veterinary Radiology and Ultrasound*. 2011;52(4):457-461.
16. Zekas LJ, Crawford JT, O'Brien RT. Computed tomography-guided fine-needle aspirate and tissue-core biopsy of intrathoracic lesions in thirty dogs and cats. *Veterinary Radiology and Ultrasound*. 2005;46(3):200-204.